

Rapport

Ärendenummer
NV2024-014

Budget för 2025 med verksamhetsplan för 2026–2027

Alltid hälsosamt dricksvatten med miljö och samhällsnytta i fokus

Norrvatten
2024-10-09

Innehållsförteckning

1 Uppdrag, vision och mål	4
1.1 Norrvattens uppdrag och ändamål	4
1.2 Norrvattens vision	4
1.3 Verksamhetsstyrning och uppföljning	5
1.3.1 Nyckeltal för uppföljning	7
1.3.2 Norrvattens organisation	7
2 Omvärldsfaktorer	8
2.1 Klimatförändringar och vattenkonsumtion	8
2.2 Utmaningar för vattenkvaliteten	9
2.3 Befolkningstillväxt	10
2.4 Säkerhetsläget	11
2.5 Förändringar i infrastrukturen	11
2.6 Ekonomiska förutsättningar	12
2.7 Fokus på vattenfrågor	13
2.8 Tillgång till kompetens	13
3 Verksamhetsplan	14
3.1 Säker vattenleverans	14
3.1.1 Dricksvatten ska vara hälsosamt och rent	14
3.1.2 Leverans av dricksvatten ska kunna fortgå utan samhällskritiska störningar	16
3.1.3 Tillräcklig kapacitet för Norrvattens medlemskommuner	17
3.1.4 Hög förmåga att hantera kriser tillsammans med medlemskommunerna	17
3.2 Effektiv verksamhet	18
3.2.1 Ekonomi i balans och säkra prognoser	18
3.2.2 Effektiv styrning av investeringar	18
3.2.3 I samverkan med medlemskommunerna verka för kostnadseffektiv vattenförsörjning	18
3.2.4 Ledande i branschens kunskapsutveckling och relevant forskning	19
3.2.5 Vara en arbetsgivare som har lätt att rekrytera och behålla rätt kompetens	19

3.3	Hållbar verksamhet	20
3.3.1	Säkrad råvattenkvalitet och kvantitet.....	20
3.3.2	Effektiv och miljövänlig produktion och distribution	21
3.3.3	Arbeta för en minskad vattenanvändning tillsammans med medlemskommunerna.....	22
3.3.4	Arbeta för hållbara entreprenader	23
4	Budget	24
4.1	Förutsättningar för 2025	24
4.1.1	Generella förutsättningar	24
4.1.2	Vattenförbrukning.....	25
4.1.3	Ändrade förutsättningar	26
4.1.4	Övriga ställningstaganden	26
4.1.5	Vattenavgifter och övriga intäkter	27
4.1.6	Kostnader	27
4.1.7	Ekonomi i balans	29
4.1.8	Investeringar	30
5	Känslighetsanalys	31
5.1	Vattenavgifter.....	31
5.2	Läckor och underhåll.....	31
5.3	Elenergi	31
5.4	Räntekostnader	31
6	Rapportbilagor	32
6.1	Resultatbudget 2025 med verksamhetsplan 2026–2027	32
6.2	Balansbudget 2025	33
6.3	Finansieringsbudget 2025	35
6.4	Noter till resultat-, balans- och finansieringsbudget	36
6.5	Fördelning av vattenavgift per kommun 2025	39
6.6	Investeringsbudget 2025 med verksamhetsplan 2026–2027.....	40
6.7	Kostnadsutveckling med nyckeltal	41
6.8	Arvoden och ersättningar till Norrvattens förtroendevalda	43

1 Uppdrag, vision och mål

1.1 Norrvattens uppdrag och ändamål

Norrvatten, vars ändamål och styrning beskrivs i förbundsordningen, är sedan 1926 ett kommunalförbund som ägs av 14 kommuner. Ändamålet framgår av förbundsordningen:

Ändamålet med kommunalförbundet är att inom förbundets geografiska område förse medlemmarna med dricksvatten.

För fullgörande av ändamålet ska kommunalförbundet förvärva, anlägga och ansvara för drift och underhåll av vattenreningsverk, ledningsnät, pumpstationer, vattenreservoarer och andra för verksamheten nödvändiga anordningar.

Vattenförsörjningen är en grundläggande funktion i samhället och en förutsättning för invånarnas hälsa och medlemskommunernas tillväxt. Norrvatten producerar och distribuerar dricksvatten till omkring 700 000 människor och behöver därför planera, dimensionera och utveckla anläggningarna så att det finns en stor trygghet i försörjningssystemet. Det innebär även framåtsyftande arbete för att påverka förutsättningarna.

Detta ställer i sin tur krav på ett antal kompetenser och funktioner för omvärldsbevakning, kommunikation, krisberedskap, teknikutveckling, vattenskydd och planering samt samordning med ägarnas förvaltningar för teknikförsörjning och samhällsbyggande.

1.2 Norrvattens vision

Norrvattens vision lyder:

Alltid hälsosamt dricksvatten med miljö och samhällsnytta i fokus

”**Alltid**” innebär att leveransen av dricksvatten ska ske utan avbrott. Det ställer krav på att anläggningar förnyas när den tekniska livslängden är nådd, att kapaciteten i vattenverk och ledningar är tillräcklig samt att Norrvatten arbetar för redundans och reservvatten. Kapaciteten på såväl vattenproduktionen som distributionen måste vara tillräcklig över tid och hållbar för att klara olika störningar.

”**Hälsosamt**” dricksvatten innebär att människors hälsa inte ska påverkas negativt vid konsumtion av dricksvatten. Detta ställer krav på att hälsostörande ämnen tas bort i reningsprocessen. Norrvatten måste därför ha kunskap om vilka ämnen som finns i våra vattentäkter, och vilka hälsoeffekter dessa ämnen har, samt även arbeta förebyggande för att skydda vattentäkterna från hälsofarliga ämnen.

Att dricksvattenförsörjningen ska utföras med ”**miljö och samhällsnytta i fokus**” betyder att produktion och distribution ska vara långsiktigt hållbar med lägsta möjliga resursförbrukning och miljöbelastning. Samhällsnyttan innebär framför allt att Norrvatten anpassar sin förnyelse och utbyggnad till medlemskommunernas planer. Den snabba expansionen i regionen med bostadsbyggande och infrastrukturförändringar styr till stor del Norrvattens investeringsbehov.

1.3 Verksamhetsstyrning och uppföljning

Norrvattens styrmodell redovisas nedan. De övergripande målen har tagits fram i samarbete med styrelsen under 2024. De övergripande målen är: säker vattenleverans, effektiv verksamhet och hållbar verksamhet. Till varje övergripande mål hör en rad mål.

Säker vattenleverans:

- Dricksvattnet ska vara hälsosamt och rent.
- Leverans av dricksvatten ska kunna fortgå utan samhällskritiska störningar.
- Tillräcklig kapacitet för Norrvattens medlemskommuner.
- Hög förmåga att hantera kriser tillsammans med medlemskommunerna.

Effektiv verksamhet:

- Ekonomi i balans och säkra prognoser.
- Effektiv styrning av investeringar.
- I samverkan med medlemskommunerna verka för kostnadseffektiv vattenförsörjning.
- Ledande i branschens kunskapsutveckling och relevant forskning.
- Vara en arbetsgivare som har lätt att rekrytera och behålla rätt kompetens.

Hållbar verksamhet:

- Säkrad råvattenkvalitet- och kvantitet.
- Effektiv och miljövänlig produktion och distribution.
- Arbeta för en minskad vattenanvändning tillsammans med medlemskommunerna.
- Arbeta för hållbara entreprenader.

Alltid hälsosamt dricksvatten med miljö och samhällsnytta i fokus

Säker vattenleverans	Effektiv verksamhet	Hållbar verksamhet
 <ul style="list-style-type: none"> ○ Dricksvattnet ska vara hälsosamt och rent ○ Leverans av dricksvatten ska kunna fortgå utan samhällskritiska störningar ○ Tillräcklig kapacitet för Norrvattens medlemskommuner ○ Hög förmåga att hantera kriser tillsammans med medlemskommunerna 	 <ul style="list-style-type: none"> ○ Ekonomi i balans och säkra prognoser ○ Effektiv styrning av investeringar ○ I samverkan med medlemskommunerna verka för kostnadseffektiv vattenförsörjning ○ Ledande i branschens kunskapsutveckling och relevant forskning ○ Vara en arbetsgivare som har lätt att rekrytera och behålla rätt kompetens 	 <ul style="list-style-type: none"> ○ Säkrad råvattenkvalitet- och kvantitet ○ Effektiv och miljövänlig produktion och distribution ○ Arbeta för en minskad vattenanvändning tillsammans med medlemskommunerna ○ Arbeta för hållbara entreprenader
Tillit	Engagemang	Nyskapande

1.3.1 Nyckeltal för uppföljning

Norrvatten följer upp verksamheten med ett stort antal nyckeltal.

I nedanstående tabell redovisas de som är särskilt viktiga och som fastslås för året.

Övergripande mål	Mål	Nyckeltal	Målvärde
Säker vattenleverans	Dricksvattnet ska vara hälsosamt och rent	Andel av utgående vatten som uppfyller föreskrifterna	100 %
Säker vattenleverans	Dricksvattnet ska vara hälsosamt och rent	Andel av distribuerat vatten som uppfyller föreskrifterna	100 %
Säker vattenleverans	Leverans av dricksvatten ska fortgå utan samhällskritiska störningar	Antal oplanerade avbrott i produktion eller distribution ¹	0
Säker vattenleverans	Hög förmåga att hantera kriser tillsammans med medlemskommunerna	Årlig genomförd krisövning	1
Effektiv verksamhet	Ekonomi i balans och säkra prognoser	Avvikelse från budget	< 4 %
Effektiv verksamhet	Effektiv styrning av investeringar	Upparbetaingsgrad för investeringsportfölj ²	> 75 %
Effektiv verksamhet	Effektiv styrning av investeringar	Avvikelse från genomförandebeslut	< 10 %
Hållbar verksamhet	Effektiv och miljövänlig produktion och distribution	Elenergiförbrukning	< 550 W/m ³
Hållbar verksamhet	Effektiv och miljövänlig produktion och distribution	Andel fossilfri el vid normaldrift	100 %
Hållbar verksamhet	Effektiv och miljövänlig produktion och distribution	Andel vattenverksmull som nyttiggörs	> 90 %

1) Avser avbrott i vattenverk eller huvudvattenledning som medför leveransavbrott till kund.

2) Avser enbart projekt där Norrvatten styr tidplan, ej exploateringsprojekt hos medlemskommun.

1.3.2 Norrvattens organisation

Norrvatten styrs av ett fullmäktige med 51 ledamöter och 51 ersättare från medlemskommunerna. Styrelsen utgörs av 10 ledamöter och 10 ersättare och svarar för förvaltningen och verkställighet av beslut. Norrvattens förvaltning består av cirka 70 medarbetare organiserade i fem avdelningar och leds av en VD. 2023 inleddes en ny mandatperiod för Norrvattens fullmäktige och styrelse.

2 Omvärldsfaktorer

2.1 Klimatförändringar och vattenkonsumtion

De senaste åren har det blivit tydligt att Norrvatten och medlemskommunerna behöver vara förberedda inför perioder av hög vattenförbrukning då perioder av varma och torra försomrar har varit återkommande. Det handlar dels om att ha möjlighet att ta till åtgärder som bevattningsförbud vid ett kritiskt produktionsläge, men framför allt om förebyggande insatser för att undvika att hamna i ett sådant läge. Den varma inledningen på sommaren 2024, med periodvis mycket varmt och torrt väder i maj och juni och hög vattenförbrukning, gör att frågan är mycket aktuell.

Norrvatten arbetar sedan 2019, tillsammans med medlemskommunerna, med planering och insatser för att skapa en hållbar vattenförbrukning enligt *Riktlinjer för hållbar vattenförbrukning* som är beslutade i samtliga medlemskommuner. Varje kommun rekommenderas också ta fram en handlingsplan för hur de ska arbeta enligt riktlinjerna, vilket vissa kommuner redan gjort och andra planerar att göra. Under 2025 kommer Norrvatten, tillsammans med medlemskommunerna, att fortsätta att utveckla arbetet kring hållbar vattenförbrukning.

De senaste åren har antalet privata pooler i Sverige ökat. Det finns också ofta en förväntan från konsumenter att kunna använda stora mängder kommunalt dricksvatten i trädgården. Både kommunala verksamheter och privatpersoner använder mer vatten varma dagar och vattnar ofta med dricksvatten. I Norrvattens område kan förbrukningen av dricksvatten öka med mer än 30 procent varma dagar. Det är inte rimligt, varken ekonomiskt eller tekniskt, att bygga ut dricksvattenproduktionen för att klara en så hög förbrukning några få dagar eller veckor om året. Norrvattens produktionskapacitet behöver däremot byggas ut då nuvarande kapacitet är för liten och på sikt för att möta befolkningstillväxten, men det behövs också åtgärder för att minska de kraftiga förbrukningstoppar som är vanliga varma dagar i maj och juni. Åtgärder är till exempel en omställning till att vattna med alternativt/tekniskt vatten och att se till att bevattning inte sker mitt på dagen när stora delar av vattnet avdunstar.

Vid dricksvattenproduktion förbrukas energi och kemikalier. I linje med de globala hållbarhetsmålen behöver Norrvatten och medlemskommunerna verka för en hållbar vattenförbrukning året om. Erfarenheterna från andra regioner som arbetat längre med hållbar vattenförbrukning är att det behövs ett långsiktigt arbete, däribland kommunikationsinsatser, för att skapa en

beteendeförändring. I april 2019 fattade Norrvattens styrelse beslut om att Norrvatten ska arbeta med långsiktiga kommunikationsinsatser för en hållbar vattenanvändning.

2.2 Utmaningar för vattenkvaliteten

Norrvatten ska leverera ett hälsosamt och rent dricksvatten. Då reningen med avseende på kemiska föroreningar, som PFAS och läkemedelsrester, är låg för Norrvattens anläggningar så krävs att vattnet i Mälaren och i grundvattenmagasinen inte innehåller skadliga halter av dessa ämnen. För Norrvattens del är det därför viktigt att ligga steget före och söka kunskap om dessa ämnens förekomst i Mälaren och grundvattnet. Att jobba med ”uppströmsarbete” för att förhindra utsläpp av oönskade ämnen redan vid källan är därför en fortsatt aktivitet för Norrvatten. För att inte hamna i en situation där kvaliteten på dricksvattnet kan ifrågasättas är Norrvatten starkt beroende av att andra aktörer tar ansvar och gör åtgärder, vid bland annat avfalls- och avloppsanläggningar, sjöfart, dagvattenhantering och områden med förorenad mark. Även skogsmark och jordbruksmark har stor betydelse för vattenkvaliteten.

Prognoser för Mälarens framtida vattenkvalitet pekar på en svag ökning av naturligt organiskt material, samt högre halter av mikrobiella och kemiska föroreningar. Prognoserna pekar också på snabbare variationer i flöden och halter av ämnen i framtiden. Fler riskhändelser kan förväntas i framtiden, med utsläpp av mikrobiella och kemiska föroreningar samt algblomning med bildning av algtoxiner. Om åtgärder inte vidtas i ledningsnätet för spillvatten så ökar riskerna för utsläpp av orenat avloppsvatten, så kallade bräddningar, på grund av ökad förekomst av kraftig nederbörd. Klimatförändringarna kan också ge upphov till ett råvatten som kräver mer kemikalier för att klara vattenkvaliteten, något som bland annat märktes under 2024 där en nederbördsrik sensommar-höst 2023 ledde till kraftig ökning av naturligt organiskt material (så kallad brunifiering) i vattnet i östra Mälaren under en stor del av 2024.

Norrvatten fortsätter arbetet med att undersöka, utveckla och implementera olika system för tidig varning av förekomst av skadliga ämnen i råvattnet. Norrvatten har även ett nära samarbete med Räddningstjänsten, Kustbevakningen och berörda kommuner för ökad förmåga att hantera händelser som kan förorena vattentäkterna.

Den 1 januari 2023 började Livsmedelsverkets nya föreskrifter för dricksvatten (LIVSFS 2022:12) att gälla. Ett nytt, betydligt lägre gränsvärde för PFAS4 börjar gälla från 2026. Norrvattens råvatten från Mälaren innehåller

idag halter nära det kommande gränsvärdet för PFAS4, men som redan nu är riktvärde för vad som anses vara hälsosamt och rent. I dagens vattenverk bidrar flotationsprocessen till att Norrvatten klarar riktvärdet för PFAS4, men den PFAS som avskiljs behöver hanteras. Norrvatten kommer därför fortsätta arbetet med att utforma lämplig processlösning för att minska mängden PFAS som återförs till Mälaren. Norrvatten planerar även för att bygga ett kompletterande vattenverk, intill Görvålnverket. Där kommer rening med aktivt kol införas för att klara det nya gränsvärdet. Den viktigaste åtgärden är dock att de verksamheter som släpper ut PFAS i miljön vidtar åtgärder.

2.3 Befolkningstillväxt

Norrvatten har i dagsläget en för liten kapacitet i Görvålnverket under delar av året. Utöver detta framgår en ökning av vattenförbrukningen över tid som inte är väderberoende utan hänger ihop med medlemskommunernas och regionens tillväxt. Enligt den gällande regionala utvecklingsplanen för Stockholm, RUFSS 2050, kommer antalet anslutna till Norrvattens leveransområde att öka från dagens dryga 700 000 personer till närmare 900 000 personer år 2050 enligt RUFSS låg¹. Eftersom en betydande andel av vattenförbrukningen är väderberoende så kan det vara relativt stora variationer mellan enskilda år, men den långsiktiga trenden är en ökad förbrukning beroende på ökat antal anslutna.

En trygg och hälsosam dricksvattenproduktion är en förutsättning för Norrvattens medlemskommuners samhällsfunktion. Den viktigaste frågan för Norrvatten är därför att säkerställa erforderlig produktionskapacitet och tillräcklig rening. Arbetet med att hitta en lösning för framtidens vattenproduktion inleddes 2016, sedan dess har en rad utredningar genomförts. Under 2017–2020 genomfördes förstudier. I september 2020 fattade Norrvattens styrelse inriktningsbeslut för projektet Norrvattens framtida vattenproduktion och i april 2023 fattade styrelsen ett investeringsbeslut. Under vintern 2023–2024 arbetade projektet med olika åtgärdsförslag för att hitta kostnadsbesparingar, då uppdaterad slutkostnadsprognos visade på högre slutkostnad än vad som bedömdes vid investeringsbeslutet. Arbetet med åtgärdsförslag resulterade i en ny lösning för utbyggnaden.

Entreprenören NCC, som är upphandlade i samverkan bistår bland annat med kalkylering och genomförbarhet under detaljprojektering. Under

---

¹ Enligt Region Stockholms egen bearbetning av statistik från SCB så ser denna prognos ut att behöva revideras. Arbetet med RUFSS 2060 har påbörjats. Planen är att RUFSS 2060 ska beslutas i regionfullmäktige i maj 2026. Till skillnad från RUFSS 2050, som gäller till och med oktober 2026, ska den nya planen gälla tills vidare med översyn en gång per mandatperiod.

detaljprojekteringsskedet så kommer rikttnadskalkylen och därmed slutkostnadsprognosen förfinas. Parallellt med framtagande av de tekniska handlingarna pågår arbete med att ta fram kontraktsvillkor mellan Norrvatten och entreprenören. Produktionstidplan, lista av risk- och möjligheter samt lista av särskilt svårkalkylerade arbeten är exempel på viktiga kontraktsvillkor.

Efter det att den slutliga rikttnaden lämnats från entreprenören och kontrakt skrivits för genomförandefasen påbörjas byggproduktionen. Byggstart är planerad till oktober 2025.

Den bedömda slutkostnaden för projektet Norrvattens framtida vattenproduktion är i nuläget 5,9 mdkr, denna summa inkluderar finansieringskostnad och motsvarar i stort pengavärde 2023 (80 procent PV2023 och 20 procent PV2024). Denna bedömda slutkostnad motsvarar 4,5 mdkr i 2022 års pengavärde exkl. finansieringskostnader och indexjustering. Ingen av summorna inkluderar uppskattade kostnader för risk och oförutsett.

2.4 Säkerhetsläget

Det är krig i Europa och det anfallskrig Ryssland inledde i februari 2022 mot Ukraina har i grunden påverkat den europeiska säkerhetsordningen. Sverige har under året blivit medlemmar i NATO. Hoten från våldsbejakande extremism och den organiserade brottsligheten kvarstår alltjämt.

Omvärldsläget och Sveriges interna utmaningar påverkar Norrvattens verksamhet och frågorna om beredskap, säkerhet och cybersäkerhet blir viktiga faktorer att ta hänsyn till för verksamheten. Bedömningen är att kostnaderna för säkerhet och beredskap kommer att öka ytterligare under kommande år.

2.5 Förändringar i infrastrukturen

De stora samhällsutvecklingsprojekt som pågår i regionen påverkar Norrvattens verksamhet i stor utsträckning. Nya vägar och trafikplatser, spårbundna ny- och omläggningar, nya industri- och bostadsområden innebär ofta att Norrvattens ledningar måste flyttas. Även om de externa exploitörerna står för huvuddelen av genomförandet och kostnaderna krävs betydande insatser från projekt- och entreprenadavdelningen på Norrvatten, vilket påverkar genomförandet av övriga projekt i investeringsplanerna. Att planera personellt och ekonomiskt för ledningsnätets underhåll och utveckling är en utmaning när utomstående parter till stor del styr vad som ska hända i de enskilda områdena.

Förändringarna i infrastruktur innebär också möjligheter. I samband med exploateringar och infrastrukturprojekt blir det ofta lönsamt att genomföra ledningsutbyten eller materialförändringar.

Norrvatten fortsätter att arbeta i nära samarbete med sina ägarkommuner, Trafikverket, SL och olika exploatörer. Det är viktigt för Norrvatten att vara med i ett tidigt skede i kommunernas planer för att kunna påverka hur utbyggnadsplanerna planeras. I många stora exploateringar har tidplanerna senarelagts som en följd av den allmänna konjunkturen och påverkan på nybyggnationen. Det pågår två stora exploateringar i Norrvattens område som har stor inverkan på projektverksamheten under 2025. Barkarbystaden, där etapp två kommer att slutföras under 2025, samt Hagby Äng och Kulle i Österåker. I båda dessa projekt ökas ledningsnätets dimension för att möta framtidens behov.

Norrvatten ser även ökade kostnader för markåtkomst vid arbeten i förbundets medlemskommuner. Detta gäller ledningsrätter samt hyra av mark för etableringar samt TA-planer. Norrvatten har en dialog med medlemskommunerna kring dessa kostnader då förbundet är en del av kommunens verksamhet.

En annan fråga som får extra fokus under perioder med stark infrastrukturell expansion är skyddet av Mälaren som råvattentäkt och övriga reservvattentäkter. För Norrvattens räkning innebär det att resurser måste läggas för bevakning av skyddsföreskrifter, yttranden i planärenden och tillståndsfrågor rörande ny eller förändrad verksamhet. Norrvatten lämnar yttranden på ett 30-tal tillstånds- och prövningsärenden årligen både avseende påverkan inom Östra Mälarens vattenskyddsområde och för reservvattentäkterna (grundvatten) i Norra Stockholmsåsen samt i Lohäradsåsen, Norrtälje. Norrvatten får också årligen hantera ett flertal olyckor och incidenter som riskerar att påverka råvattenkvaliteten.

2.6 Ekonomiska förutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna för perioden 2025–2027 är fortsatt utmanande. Riksbanken har börjat sänka styrräntan och fortsatta sänkningar väntas en tid framöver. Förbundets höga investeringstakt gör ändå att de årliga räntekostnaderna beräknas stiga upp över 40 mkr mot slutet av planperioden. Inflationen är på nedåtgående men har redan påverkat prisnivån uppåt på många avtalsområden vilket gör att en ny kostnadsnivå har etablerats.

Norrvattens största driftkostnad är el och för att få en förutsägbarhet och bra möjlighet att budgetera så har Norrvatten som policy att säkra volymerna,

vilket görs till 80 procent som norm för kommande 12 månader och i en fallande skala fem år framåt. Prisläget är relativt stabilt men på en väsentligt högre nivå jämfört med nivåerna innan kriget i Ukraina.

Sammantaget gör dessa omvärldsfaktorer att Norrvatten, för att täcka de nödvändiga kostnaderna, behöver höja vattenavgiften för kommande år med en högre procentsats än tidigare års genomsnitt.

2.7 Fokus på vattenfrågor

Intresset för dricksvattenfrågor i samhället har historiskt sett varit relativt lågt, både bland politiker och allmänhet. Det är främst när något blivit fel som dricksvattenfrågorna har hamnat i fokus, till exempel i samband med vattenbrist, föroreningar eller större läckor. De senaste åren har dricksvattenfrågorna fått en större uppmärksamhet än tidigare, framför allt i samband med värmeböljor, när vattenbrist drabbat stora delar av Sverige och Europa. Sedan 2022 har dricksvattenfrågor också diskuterats i och med kriget i Ukraina, då krisberedskap i allmänhet blivit ett omdiskuterat ämne.

Samtidigt är rent dricksvatten i kranen något som de flesta människor fortfarande tar för givet. Att det kommunala dricksvattnet är ett livsmedel som i första hand är till för matlagning, dryck och personlig hygien känner många fortfarande inte till. I samband med uppmaningar att spara på dricksvatten får Norrvatten och andra VA-aktörer i landet ofta synpunkter om att det anses som självklart att alla ska kunna använda hur mycket dricksvatten som helst till exempelvis pooler och bevattning. I omställningen till ett mer hållbart samhälle behöver synen på dricksvatten förändras.

2.8 Tillgång till kompetens

Tillgången till kompetens för Norrvattens verksamhet varierar. Vissa kompetenser finns det gott om medan det är stor brist på andra kompetenser. Automationsingenjörer, styr- och regleringenjör, bygg- och projektledare är några exempel på kompetenser som är svåra att rekrytera. En viktig rekryteringskanal i ett längre perspektiv är att fortsätta att erbjuda praktikplatser och examensarbeten samt att ha ett nära samarbete med olika lärosäten. Genomförandet av projektet Norrvattens framtida vattenproduktion kommer också ställa stora krav på tillgång till kompetens både under uppförandet samt driftskedet. Förbundet har under 2024 beslutat att anställa en rekryteringsspecialist i syfte att stötta cheferna ännu bättre i hela rekryteringsprocessen och för att hålla nere kostnaderna för rekryteringsarbetet.

3 Verksamhetsplan

Norrvatten är i ett skede med behov att investera i verksamheten för att rusta upp vattenverk och ledningsnät. Därtill ställs nya krav på säkerhetsskydd och dricksvattenkvalitet. Regionens snabba expansion och utbyggnad i infrastruktur leder till att Norrvatten måste utöka kapaciteten och anpassa investeringarna till medlemskommunernas befolkningsökning och tillväxt. Styrelsen fattade under 2020 ett inriktningsbeslut som avser *Norrvattens framtida vattenproduktion (NFVP)* följt av ett beslut om projektering under april 2023.

Nedan presenteras de största och viktigaste aktiviteterna som kommer att genomföras under 2025 kopplat till respektive övergripande mål.

3.1 Säker vattenleverans

3.1.1 Dricksvatten ska vara hälsosamt och rent

På Görvålnverket finns idag två reningssteg, så kallade mikrobiologiska barriärer, för att rena bort bakterier, virus och parasiter från vårt råvatten. Enligt den av Livsmedelsverket rekommenderade analysmetoden MBA (mikrobiologisk barriäranalys), är skyddet mot bakterier och virus otillräckligt. Möjligheterna att stärka reningen inom befintlig process är begränsade och

kan inte ge det skydd som krävs. Det är därför nödvändigt att förstärka reningen, vilket kommer göras inom ramen för det fortsatta arbetet med projektet Norrvattens framtida vattenproduktion (NFVP). Under 2025 fortsätter pågående utvärdering av ultrafilter i den processlösning som nu är aktuell för NFVP.

När det gäller kemiska hälsostörande ämnen som finns i låga koncentrationer i Mälaren så är förmågan att avskilja dessa på Görvälverket begränsad. Livsmedelsverkets föreskrifter anger att dricksvatten inte får innehålla ämnen som utgör potentiell risk för människors hälsa. Detta betyder att vattenverkets framtida reningsprocess även måste kunna hantera de ämnen som ger upphov till så kallade genotoxiska effekter (risk för skada på arvsmassan) och som periodvis förekommer i råvattnet och även utgående dricksvatten. I den framtida processlösningen kommer dessa ämnen att kunna renas bort med hjälp av aktivt kol. Det kommer även finnas möjlighet att ytterligare stärka reningen genom införande av ozonering.

Råvattnet till Görvälverket har PFAS4-halter som ligger nära det skärpta gränsvärde som gäller från och med 2026 och redan nu är att betrakta som ett riktvärde. Norrvatten nyttjar därför den avskiljning som den nyligen installerade flotationsanläggningen² möjliggör. Reduktion med avseende på PFAS4 är 10–30 procent vilket betyder att Norrvatten producerar ett dricksvatten som klarar det skärpta gränsvärdet givet att halterna i Mälaren inte ökar. I den framtida processlösningen kommer PFAS att kunna avskiljas med hjälp av aktivt kol.

Uppströmsarbetet fortsätter för att så långt möjligt skydda både Mälaren och grundvattentäkterna genom att motverka eventuella utsläpp och föroreningar bland annat genom att uppdatera vattenskyddsföreskrifter och genom dialog med utsläppande verksamheter samt att ha så god kontroll som möjligt på de utsläpp som förekommer (se även ”Säkrad råvattenkvalitet- och kvantitet” nedan).

Norrvatten arbetar enligt ett framtaget undersökningsprogram som består av driftkontroll både på verket och i yttre anläggningar och egenkontroll enligt Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten.

För att säkerställa vattenkvaliteten hos användare har Norrvattens medlemskommuner gått samman och skapat ett gemensamt undersökningsprogram som benämns SPAT (samordnad provtagning av tappvatten). Norrvatten ansvarar för att ta fram ett provtagningsprogram som

---

² Flotation installerades för att öka kapaciteten i befintligt vattenverk.

omfattar alla medlemskommuner som är med i SPAT. Norrtälje har tidigare inte varit en del av den samordnade provtagningen men har under 2024 beslutat sig för att de vill ingå. Norrvatten för därför en dialog med Norrtälje om hur detta kan genomföras med planen att de ska ingå i provtagningen från och med 2025.

Förutom provtagning består egenkontrollen av ett antal rutiner som ska följas, bland annat med fokus på hygien. Ytterligare en del av egenkontrollen är faroanalysen som för Norrvattens del innebär att arbeta med de så kallade HACCP-principerna (Hazard analysis and critical control points). De sedan tidigare framtagna faroanalyserna har reviderats under 2024 och arbete med rekommenderade åtgärder kommer att fortsätta under 2025. Egenkontrollprogrammen ses över årligen och revideras vid behov.

3.1.2 Leverans av dricksvatten ska kunna fortgå utan samhällskritiska störningar

Målet innebär att inga oplanerade avbrott ska ske i produktion och distribution, att alla punkter i huvudledningsnätet ska kunna matas från två håll, samt att reservvattenförsörjningen ska motsvara 70 procent av normal produktion vid en störning i ordinarie dricksvattenförsörjning. För att säkerställa nivån krävs betydande insatser för att nå målet och Norrvatten fortsätter därför att göra nödvändiga reinvesteringar i befintlig reservvattenförmåga samt utreda olika möjligheter att förstärka reservvattenförmågan. Avgörande för Norrvattens reservvattenförmåga är möjligheten att, vid behov, få dricksvatten från Stockholm Vatten och Avfall, vilket betyder att det ömsesidiga åtagande som finns mellan organisationerna om att kunna stötta varandra behöver fortsätta och utvecklas. En annan viktig del av Norrvattens reservvattenförmåga är de grundvattentäkter som finns på Norra Stockholmsåsen och Lohäradsåsen. Grundvattentäkterna utgör också den enda reservvattenresurs som Norrvatten har egen rådighet över. Betydande insatser krävs dock både för att trygga vattenskyddsområdena och för att säkerställa att anläggningarna kan leverera dricksvatten i den omfattning som gällande vattendomar medger. För 2025 innebär det bland annat fortsatt arbete med förnyad riskbedömning, översyn av skydds zoner och revidering av föreskrifter för flera av vattentäkterna. Investeringar görs också i och vid grundvattenverken för att upprätthålla befintlig reservvattenkapacitet och säkerställa att vatten kan distribueras utan föregående kokningsrekommendation.

Möjligheten att förstärka reservvattenförmågan ytterligare med hjälp av konstgjord infiltration vid befintliga grundvattentäkter samt ansluta ytterligare vattentäkter kommer utredas vidare. På sikt finns även möjligheten att stärka

reservvattenförmågan genom en potentiell sammankoppling med Uppsala Vatten via Knivsta.

Som framgår är frågan om hur samhällskritiska utmaningar kan undvikas i högsta grad en regional fråga. Därför har VAS-rådet gett Norrvatten och Stockholm Vatten och Avfall att leda arbetet med att göra en fördjupad analys av den samlade leveransförmågan för regionen för olika scenarier och driftfall, med syftet att utvärdera och eventuellt uppdatera målbilden i den regionala vattenförsörjningsplanen.

Det allra viktigaste för hög leveranssäkerhet är dock att riskerna för produktionsstörningar för Görvälverket minimeras både på kort och lång sikt. Detta kräver både investeringar i befintligt verk samt investeringar i kompletterande vattenverk.

3.1.3 Tillräcklig kapacitet för Norrvattens medlemskommuner

Norrvatten har en målsättning att utnyttjandegraden i vattenverket ska ligga under 90 procent vid maximal produktion. I nuläget är överskrids den uthålliga kapaciteten återkommande under varma försomrar. Den långsiktiga lösningen är det större investeringsprojektet Norrvattens framtida vattenproduktion, som drivs för att möta dricksvattenförbrukningen fram till 2050. Utöver detta genomför Norrvatten också investeringar för att höja kapaciteten i dagens vattenverk. Flera insatser har gjorts för att åstadkomma detta varav installation av flotationsutrustning är det senaste. Att åtgärda begränsad kapacitet i sandfiltersteget återstår och detta är ett arbete som kommer fortsätta 2025.

3.1.4 Hög förmåga att hantera kriser tillsammans med medlemskommunerna

Om det skulle uppstå en större störning i dricksvattenleveransen i Norrvattens område är det avgörande att Norrvatten och medlemskommunerna har en hög förmåga att gemensamt hantera kriser. Beredskapsplaner, rutiner och resurser behöver finnas på plats. Utöver noggrann planering behöver olika aktörer genomföra krisövningar, både gemensamt och var för sig. Norrvatten är inne i en tillväxtfas och blir fler medarbetare, och projektet Norrvattens framtida vattenproduktion går snart in i byggskede. Det ställer också krav på att Norrvatten anpassar sin kris- och beredskapsorganisation till nya förutsättningar.

Norrvatten har som mål att genomföra minst en större krisövning per år, men även träna mindre delmoment (till exempel kriskommunikationssystem och RAKEL-telefoni) löpande under året. När tillfälle ges deltar Norrvatten även i andra aktörers övningar.

3.2 Effektiv verksamhet

3.2.1 Ekonomi i balans och säkra prognoser

Norrvattens ekonomi förhåller sig till både Lagen om kommunal bokföring och redovisning, Kommunallagen samt Lagen om allmänna vattentjänster. Budgeten ska utformas så att intäkterna och kostnaderna balanserar och ett nollresultat uppnås på årsbasis. Om överskott uppstår har ett överuttag skett och överskottet förs som huvudregel till nästa redovisningsår. Om ett underskott uppstår så ska det antingen föras till nästkommande redovisningsår alternativt återställas inom de kommande tre åren.

För att nå ekonomi i balans genomför Norrvatten ett noggrant budgetarbete som involverar samtliga chefer och ekonomifunktionen. Under året följs ekonomin upp i tertialrapporter och avslutas med ett årsbokslut. I samband med rapporter så samlas chefer och ekonomifunktion för att gå igenom utfall och prognos för varje enskilt kostnadsställe i syfte att säkra årsprognosens kvalitet. Om årsprognosen är negativ tas ett åtgärdsprogram fram för att åtgärda den negativa prognosen. Målet för 2025 är en avvikelse mellan budget och utfall understigande 4 procent.

3.2.2 Effektiv styrning av investeringar

Norrvatten arbetar med en långsiktig strategisk investeringsplan som omfattar hela investeringsportföljen. Syftet är bland annat att ha god kontroll på skuldsättningen mot den gällande låneramen och att investeringar tydligt kan prioriteras mot varandra. Om någon investering bedöms bli mer kostsam än tidigare bedömt kan andra projekt minskas i omfattning eller förskjutas i tid i syfte att hålla skuldsättningen nere. Målsättningen för 2025 är en upparbetningsgrad för investeringsmedel om minst 75 procent. För att nå detta mål sker regelbunden uppföljning i tertialrapporter samt i förvaltningens investeringsråd, som samordnar investeringsfrågor inom Norrvatten.

3.2.3 I samverkan med medlemskommunerna verka för kostnadseffektiv vattenförsörjning

Omkring 17 procent av vattnet som Norrvatten producerar går till spillo genom läckor i de kommunala ledningarna i Norrvattens kommuner. Hur stor andel vatten som försvinner genom läckor, varierar från kommun till kommun, men läckande ledningar finns i alla kommuner. Det är alltså relativt stora mängder av det vatten som produceras som sedan går till spillo, och som ändå påverkar Norrvattens investeringsbehov och även Norrvattens marginaler under perioder med hög vattenförbrukning. Det är också vatten som

kommunerna inte debiterar kunder. Att hitta och laga vattenläckor är därför en del av en kostnadseffektiv vattenförsörjning.

Norrvatten har som ambition att utöka samarbetet med medlemskommunerna för att minska andelen vatten som läcker ut från de kommunala ledningarna. Mängden vatten som läcker ut kan minskas genom aktiv läcksökning, lagning av läckor samt löpande underhållsarbete. Från Norrvattens egna ledningar är läckaget endast 1–2 procent, så fokus ligger på de kommunala ledningarna. Där är målet att minska läckaget till 10 procent.

3.2.4 Ledande i branschens kunskapsutveckling och relevant forskning

Norrvatten ska genom sitt utvecklingsarbete samt deltagande i olika forskningssamarbeten stärka sin förmåga att nå visionen och målen för Norrvattens verksamhet. Utifrån de behov som föreligger så har ett antal fokusområden identifierats och berör följande område:

- Uppströmsarbete för att skydda vattenresurserna
- Effektivare och förbättrad dricksvattenberedning
- Distribution
- Mikrobiologi från tåkt till kran
- Digitalisering
- Utveckling av analys- och mätmetodik
- Styrmedel för hållbar vattenanvändning och bättre kapacitetsutnyttjande
- Norrvatten som möjliggörare för regionens utveckling

Utvecklingsarbetet koordineras via Norrvattens utvecklingsråd. Arbetet med forskning och utveckling liksom fokusområden beskrivs utförligare i ”Plan för Norrvattens FoU 2025–2029”.

3.2.5 Vara en arbetsgivare som har lätt att rekrytera och behålla rätt kompetens

Arbetet med att utveckla medarbetarskap och ledarskap fortsätter under 2025. Stort fokus de närmaste åren kommer att vara kompetensförsörjning då en del nyckelroller är svårrekryterade och det gäller att både behålla medarbetare samt kunna attrahera och locka till sig nya medarbetare.

Under kommande år planerar förbundet att delta på lämpliga rekryteringsmässor och arbetsmarknadsdagar samt fortsätta ta emot LIA-praktikanter från YH-utbildningar. En workshop med chefer för att identifiera framtida kompetensbehov kommer att genomföras. Norrvatten tar också emot examensarbetare varje år, framför allt har Norrvatten ett nära samarbete med KTH i dessa frågor.

Under 2025 och 2026 kommer förbundet ha som ambition att ge både juniora och mer seniora medarbetare möjlighet till utveckling i sin roll samt samverka med andra VA-organisationer i Stockholmsområdet.

Norrvattens medarbetare ska erbjudas en hållbar arbetsmiljö med intressanta arbetsuppgifter och goda utvecklingsmöjligheter. Norrvatten fortsätter med flera av de arbetssätt som infördes under pandemin, till exempel möjligheten att delvis arbeta hemifrån för dem som har ett arbete som kan utföras på distans. Möjligheten att arbeta hemifrån bidrar till en bättre balans mellan arbete och fritid för många medarbetare. Även digitala möten underlättar vardagen för Norrvattens medarbetare då det innebär ett minskat resande mellan våra två arbetsplatser. Samtidigt som digitala arbetssätt har många fördelar värnar Norrvatten om vikten av fysiska träffar och att arbeta på kontoret några dagar i veckan, då det bidrar till gemenskap på arbetsplatsen.

3.3 Hållbar verksamhet

Norrvattens vision anger att förbundet ska ha miljö och samhällsnytta i fokus när medlemskommunerna förses med dricksvatten. För att säkerställa detta har Norrvatten valt att miljöcertifiera verksamheten med Miljödiplom i enlighet med Svensk Miljöbas. Svensk Miljöbas bygger på miljöledningsstandarden ISO 14001. I Norrvattens miljöplan för perioden 2024–2026 har målsstrukturen reviderats så att det tydligare framgår hur den stödjer arbetet mot miljömålen samt kopplar till Norrvattens uppgift att producera och distribuera dricksvatten.

3.3.1 Säkrad råvattenkvalitet och kvantitet

Ett nytt dricksvattendirektiv från EU har införts som ställer högre krav på att medlemsländerna skyddar sina vattentäkter och arbetar riskförebyggande. Implementeringen av det nya direktivet ställer krav på systematisk riskbedömning och övervakning av tillrinningsområdet. För Norrvattens del innebär det ännu större samverkan med andra aktörer kring Mälaren och grundvattentäkterna. Bra och viktiga plattformar för detta är Mälarens vattenvårdsförbund, Norra Stockholmsåsens grundvattenråd samt ett nytt råd för östra Mälarens vattenskyddsområde.

En särskild utmaning är PFAS, vilket gäller såväl Mälaren som flera av grundvattentäkterna. PFAS-föreningar bör i första hand åtgärdas vid föroreningskällan och Norrvatten samverkar med Länsstyrelsen, berörda kommuner, verksamheter och forskare, för att spåra föroreningskällor och åstadkomma effektiva åtgärder.

För att öka Norrvattens förmåga att tidigt vidta åtgärder vid störningar som påverkar vattentäkten så kombineras olika verktyg för tidig varning. Detta inkluderar användning av sensorer, men också modeller för att prediktera utbredning och potentiell påverkan från utsläpp i och vid Mälaren. Modeller används även för att bedöma risker för föroreningspåverkan på grundvattentäkterna.

Grundvattenrådet samordnar ett miljöövervakningsprogram för grundvatten i Norra Stockholmsåsen. Syftet är att få bättre övervakning av grundvattennivåer, grundvattenkvaliteten och de föroreningskällor som kan vara av betydelse för dricksvattenförsörjningen.

Några av Norrvattens grundvattenverk klarar inte gränsvärdena i nya föreskrifter från Livsmedelsverket avseende i första hand PFAS och uran. Åtgärder för att hantera detta behöver vidtas, i första hand vid källorna när det gäller PFAS medan andra åtgärder krävs för att hantera naturligt förekommande uran.

Grunden för en säkrad råvattenkvalitet och -kvantitet är att uppdaterade vattenskyddsområden finns beslutade för att förebygga föroreningar i råvattnet och påverkan på grundvattenkapaciteten. Arbetet är högt prioriterat och pågår fortlöpande så att Norrvattens samtliga vattentäkter ska skyddas av moderna, relevanta och riskbaserade vattenskyddsföreskrifter i tillräcklig geografisk omfattning.

3.3.2 Effektiv och miljövänlig produktion och distribution

Målet är att alltid använda så lite energi som möjligt för produktion och distribution av dricksvatten. För att minimera energiförbrukningen inom förbundets anläggningar så sker ett löpande arbete med driftoptimering, och pumpar som uppnått sin tekniska livslängd renoveras eller byts ut för att höja verkningsgraden. Genom effektivt uppströmsarbete minskar också föroreningsbelastningen på vattenverket och därmed även reningsbehovet.

Distribution av dricksvatten står för den största delen av elanvändningen för dricksvattenförsörjningen och därmed finns behov av att analysera hur distributionen kan göras så energieffektiv som möjligt.

Under kommande år kommer Norrvatten fortsätta sitt arbete med modellering av distributionsnätet för att se var det finns flaskhalsar som orsakar stora tryckförluster och medför högre elförbrukning. Ett mål är också att nå 100 procent fossilfri energianvändning vid normaldrift.

Norrvatten arbetar vidare för en hållbar avfalls- och kemikaliehantering, men den totala resursanvändningen och Norrvattens miljöpåverkan styrs i hög grad av den totala vattenanvändningen. En viktig del i hållbarhetsarbetet är därför fortsatt arbete mot hållbar vattenförbrukning, se nedan.

3.3.3 Arbeta för en minskad vattenanvändning tillsammans med medlemskommunerna

Det kommunala dricksvattnet är ett livsmedel som främst är till för mat, dryck och hygien. Den totala vattenanvändningen, från samhällets alla delar, i Norrvattens område är tillsammans med befolkningsökningen avgörande för kommande investeringsbehov. Framför allt är det vattenanvändningen under årets varmaste dagar (maxdygnet) som styr investeringsbehovet. Varma- vår och somrardagar kan vattenförbrukningen öka med mer än 30 procent i Norrvattens område. Vid flera tillfällen de senaste åren har vattenverket nått sin maxkapacitet.

För att behovet av investeringar inte ska öka mer än nödvändigt krävs ett långsiktigt och strategiskt arbete med att minska förbrukningen av dricksvatten i samhället, framför allt under varma vår och somrardagar.

Norrvattens stora utbyggnad av vattenverkets kapacitet och rening, som nu pågår är nödvändig att genomföra. Det handlar inte bara om att kunna producera mer vatten när våra kommuner växer, utan även om möta nya krav på rening och leveranssäkerhet. En minskad vattenanvändning kan dock göra så att den investeringen räcker längre och att det går att skjuta på framtida investeringar.

Genom en minskad vattenanvändning sparar Norrvatten el och kemikalier i vattenproduktionen och undviker CO₂-utsläpp i entreprenadarbetet. När vi frigör kapacitet på vattenverket ökar marginalerna och redundansen i systemet vilket ger högre säkerhet.

För att möjliggöra en minskad vattenanvändningen behöver stora delar av samhället bidra och många aktörer delta. Hushåll, näringsliv, kommunala verksamheter och andra aktörer behöver hjälpas åt. Norrvattens medlemskommuner behöver vara aktiva i arbetet. Det kan handla om att ändra rutiner för bevattning (t ex vattna morgon/natttid) ställa om till bevattning med tekniskt vatten/sjövatten, åtgärda läckor, tekniska innovationer, ändrade vanor, större kunskap och förståelse för vattnets värde.

3.3.4 Arbeta för hållbara entreprenader

Norrvatten deltar i tre SVU-projekt kopplat till hållbarhet, kvalitets- och miljökrav kopplat till ledningsbyggande. Norrvatten kommer att implementera miljökrav kopplat till entreprenader, där det kommer att ställas krav på att allt material ska följa EPD (Environmental Product Declaration) samt vara godkänt enligt Norrvattens rutin gällande material i kontakt med dricksvatten. När det gäller drivmedel kommer det även ställas krav på 100 procent fossilfria entreprenader. Tydliga rutiner och mallar för masshantering kommer även att arbetas fram under 2025.

4 Budget

4.1 Förutsättningar för 2025

4.1.1 Generella förutsättningar

Norrvatten är ett kommunalförbund som lyder under vattentjänstlagen, vilket innebär att principen om att endast debitera avgift för nödvändiga kostnader tillämpas. Norrvatten omfattas också av det kommunala balanskravet, vilket innebär att budgeten för kommande år ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna.

Norrvatten är i en fas av investeringar som baseras på behov av att höja kapaciteten och reinvestera i vattenverk och ledningar för att upprätthålla funktion och anpassa produktionen till medlemskommunernas tillväxt. Inriktningsbeslut är fattat om uppförandet av en ny kompletterande anläggning till Görvälnverket. Styrelsen fattade i april 2023 beslut om att genomföra projektering och ett genomförandebeslut planeras till sommaren 2025.

Norrvatten står inför stora utmaningar i form av omfattande investeringar och nya lagkrav, vilket ställer krav på bemanning, resursplanering och nya kompetenser. Det nya säkerhetsläget har medfört mer arbete och kostnader kring säkerhetsprovning och upphandling. Arbetsmomenten och administrationen tar längre tid när dokument och information ska hanteras med sekretess och inte kan delas på samma sätt som i vanliga arbetsprocesser. Norrvatten är en relativt liten organisation där flera funktioner idag köps in, till exempel underhåll, projektering och upphandling. Detta ställer stora krav i form av beställarkompetens.

De ekonomiska förutsättningarna för perioden 2025–2027 är fortsatt utmanande. Riksbanken har börjat sänka styrräntan och väntas fortsätta med sänkningar det kommande året. Förbundets höga investeringstakt gör ändå att de årliga räntekostnaderna beräknas stiga upp över 50 mkr mot slutet av planperioden. Inflationen är på nedåtgående men har redan påverkat prisnivån uppåt på många avtalsområden vilket gör att en ny kostnadsnivå har etablerats.

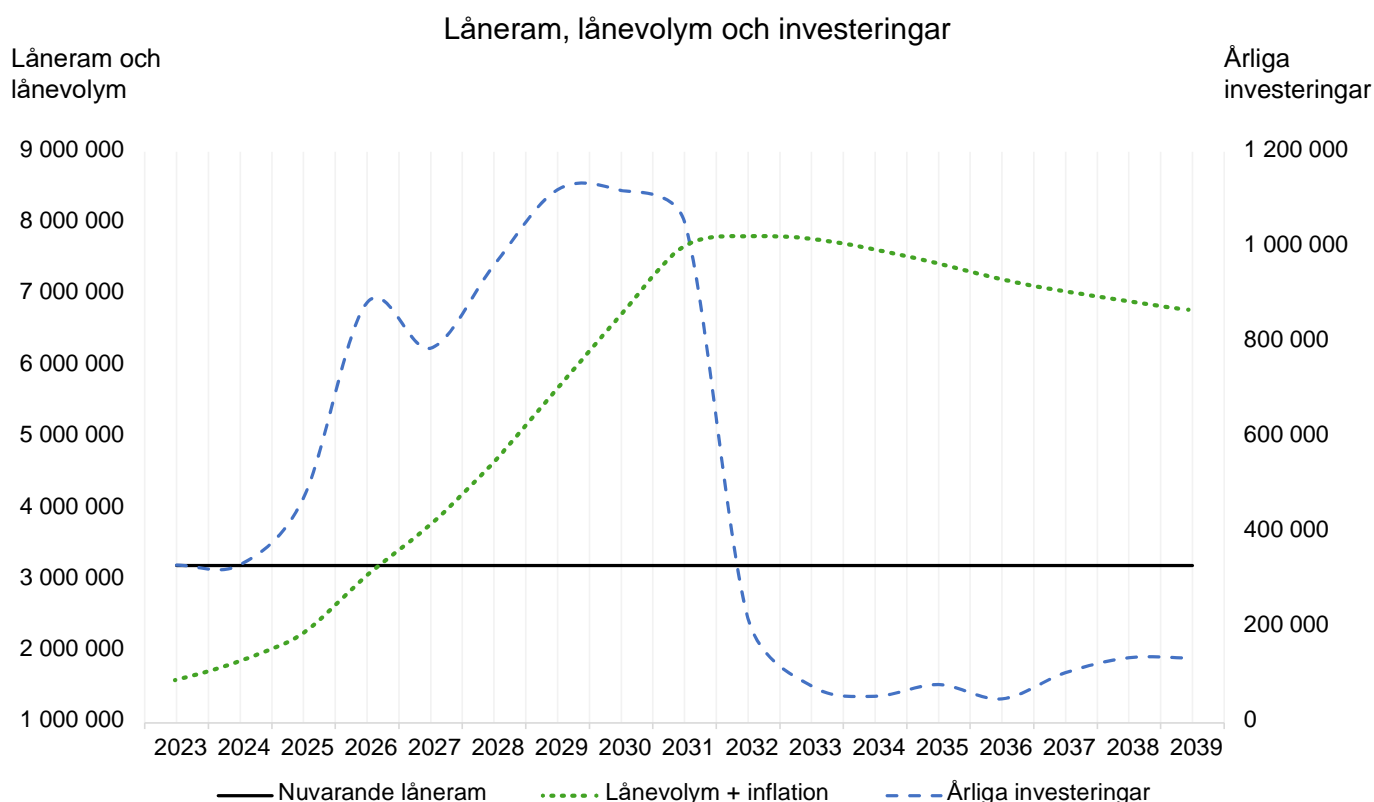
Den största osäkerheten i budgeten finns när det gäller el- och räntekostnader. För räntekostnader budgeteras en nivå på basscenario utifrån den normportfölj för räntebindning som förbundsstyrelsen har beslutat om och för elenergi läggs en budget efter befintliga prissäkringar samt en marknadsprognos för spotpriset för elenergi.

Avtal om nya löner kommer förhandlas vintern 2024/2025 och förbundet räknar med normala ökningsnivåer om 2 procent för år 2025–2027.

För 2025–2027 planeras mellan 480–830 mkr per år i investeringar, vilket innebär ökad upplåning och minskad självfinansieringsgrad av investeringarna.

Verksamheten finansieras av lån inom en låneram som är beslutad och godkänd av alla förbundsmedlemmar. Prognosen för låneskulden vid slutet av 2025 är 2 284 mnkr. Gällande låneram uppgår till 3 200 mnkr.

För 2025 förslås en vattenavgift om 5,84 kr per m³, baserat på budgeterade kostnader och producerad mängd vatten.

4.1.2 Vattenförbrukning

Norrvatten ser en ökning av vattenförbrukningen som inte är väderberoende utan hänger ihop med medlemskommunernas och regionens tillväxt. Enligt RUF5 2050 kommer antalet anslutna till Norrvattens leveransområde att öka från dagens omkring 700 000 personer till närmare 900 000 personer år 2050 (RUF5 låg). Eftersom en betydande andel av vattenförbrukningen är väderberoende så kan det vara relativt stora variationer mellan enskilda år, men den långsiktiga tendensen är en ökad förbrukning beroende på ökat antal anslutna. Dock har det under senare år noterats en utplanande och till och med

minskade trend i vattenförbrukningen, påverkat delvis av de höga elpriserna 2022/2023.

Förbrukningen är direkt kopplad till antalet invånare i förbundets medlemskommuner.

Norrvatten prognostiserar att förbrukningen minskar obetydligt per person, men att expansionen i medlemskommunerna medför att förbrukningen totalt sett ökar. De tidigare befolkningsprognoserna har reviderats och ligger lägre än tidigare bedömningar.

Den tidigare utvecklingen med en relativt stadig ökning av den totala vattenförbrukningen har delvis brutits under de senaste åren. Den föreslagna nivån att budgetera för 2025 är beräknad på snittet de senaste 5 åren med en justering nedåt för en trend med minskad förbrukning under 2022.

Sammantaget medför detta att förbundet budgeterar för en vattenförbrukning 2025 som uppgår till 52 miljoner m³, vilket är en minskning jämfört med budgeterad nivå för 2024.

Produktionen	2022 utfall	2023 utfall	2024 budget	2025 budget	2026 budget	2027 budget
Producerad mängd, tusen m ³	51 409	51 294	52 888	52 156	53 054	53 648
Debiterad mängd, tusen m ³	51 100	50 858	52 520	52 000	52 949	53 543
Antalet invånare	723 645	731 243	734 551	734 551	741 379	747 830

4.1.3 Ändrade förutsättningar

Sedan 2016 tillämpar Norrvatten en ny modell för vattenavgifter. Huvudsyftet med den nya modellen var att skapa en större förutsägbarhet genom att basera en större del av avgiften på fasta kostnader. Modellen bygger på att 70 procent av avgiften matchas mot Norrvattens budgeterade kostnad och fördelas på medlemskommunerna utifrån deras förbrukning föregående räkenskapsår. Resterande 30 procent baseras på faktisk vattenförbrukning. En översyn av modellen gjordes 2019 och den resulterade i att modellen fungerar bra och inte behövde ändras.

4.1.4 Övriga ställningstaganden

I budgetförutsättningarna beräknas Norrvattens avskrivningar, under de budgeterade åren, på avslutade investeringar samt avskrivningar och låneförändringar som beräknas uppkomma med anledning av de pågående och planerade investeringarna. Norrvatten har inte alltid rådighet över tidsplanerna

då många investeringar görs i samarbete med medlemskommuner eller Trafikverket. Att få en rättvisande bild av genomförandegraden avseende investeringarna är av väsentlig betydelse för beräkning av kapitalkostnaderna.

Vikten av säker kapitaltillgång med goda räntevillkor ökar således framåt och Norrvatten har, utöver kontakter med de svenska affärsbankerna och Nordiska investeringsbanken, slutfört ett arbete med ägarlån. Ägarlån innebär att respektive ägarkommun förbinder sig att låna ut medel motsvarande sitt andelstal i förbundet. Detta sker till en kostnadsnivå som är gynnsam för både förbundet och ägarkommunerna.

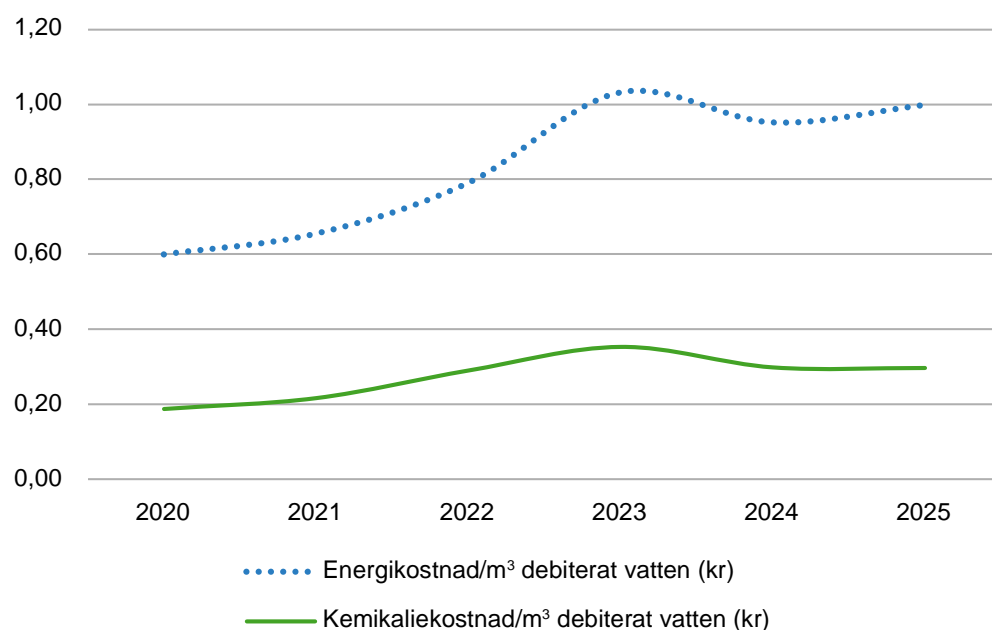
4.1.5 Vattenavgifter och övriga intäkter

För att täcka Norrvattens nettokostnader under 2025 budgeteras en avgift om 5,84 kr/m³ varav rörlig del 1,75 kr/m³. Avgiftsuttag per kommun redovisas under avsnitt 6.5 i detta dokument.

Förutom vattenavgifter består intäkterna av avgifter för vattenmätare, provtagningar, antennhyror, läcksökningsavgifter samt aktiverad tid.

4.1.6 Kostnader

Driftkostnaderna budgeteras totalt till 77,9 mkr vilket är 1,3 mkr högre än budget 2024. Den största orsaken till ökade driftkostnader är höga elkostnader på grund av höga elpriser och en högre elanvändning. Kostnaden för elenergi budgeteras till totalt cirka 36,7 mkr jämfört med 34,3 mkr för år 2024.

Ökning/minskning driftkostnader budget 2025 jämfört med 2024, tkr

Kemikalier	- 144
Slam	- 400
Underhåll	+ 500
Elkostnader	+ 2 400
Total ökning	+ 1 300

Övriga externa kostnader budgeteras totalt till 47,6 mkr vilket är 6,1 mkr högre än budget 2024.

Under denna rubrik samlas många av de externa kostnader som inte innefattas rubriken driftkostnader. De stora avvikelserna uppåt framgår av tabellen nedan. En stor underhållskostnad kommande år är åtgärder för att säkerställa befintlig produktionsanläggnings status och kondition, något som ska göras vart femte år fram till att en ny anläggning är på plats. Bland annat genomförs dykningar och betongprover tas som en del av jobbet.

Licenskostnader ökar på grund att ett uppgraderat styrsystem i produktionsanläggningen. Ett antal kostnadsområden ökar på grund av indexuppräknningar men också på grund av ett utökat antal anställda inom verksamheten, det gäller till exempel leasing och IT-kostnader. Företagsförsäkringen har också genomgått en indexreglering enligt gällande avtal med högre kostnader som följd.

Ökning/minskning övriga externa kostnader budget 2025 jämfört med 2024, tkr

Underhåll byggnader	+ 1 700
Leasingkostnader	+ 500
Datakommunikation	+ 500
Försäkring	+ 500
Bevakning och larm	+ 500
IT-kostnader	+ 750
Konsultkostnader	+ 1 500
Licenskostnader	+ 1 500
Inhyrd personal	- 900
Förbrukningsinventarier	- 1 400
Total ökning	+ 6 100

I övrigt är det många olika budgetposter inom kategorin ”övriga externa kostnader” och ett antal mindre justeringar upp och ned som inte framgår av tabellen nedan.

Personalkostnader inklusive sociala avgifter och pensioner budgeteras totalt till 85,8 mkr inklusive aktiverad tid. Från och med 2025 budgeteras aktiverad tid under resultaträkningens kostnadsdel till skillnad från tidigare är när aktiverad tid redovisats under resultaträkningens intäktsdel. Jämförelsesiffror för personalkostnader inklusive aktiverad tid för 2024 är 71,3 mkr.

Orsaken till de ökade personalkostnaderna jämfört med 2024 är ett antal nya tjänster inom verksamheten som är viktiga för att säkerställa en tillräckligt stor och kompetent organisation under genomförandet av projektet Norrvattens framtida vattenproduktion.

Avskrivningar och räntekostnader

Totalt budgeteras 75,6 mkr för avskrivningar vilket är en ökning med 3,7 mkr jämfört med föregående år. Ökningen orsakas av en ökad investeringsvolym och därmed ökade tillgångar som skrivs av.

Räntenivån budgeteras till 2,49 procent för år 2025, motsvarande 37,2 mkr, vilket är en minskning med 5,4 mkr jämfört med budget 2024. Räntekostnaden är beräknad med hänsyn till de räntesäkringar som är gjorda utifrån aktuell räntesäkringsstrategi, i enlighet med finansinstruktionen. De totala räntekostnaderna påverkas också av den beräknade lånevolymen som i sin tur är avhängig de planerade investeringsutgifterna under perioden.

Både räntekostnader och avskrivningar kommer att öka under åren som kommer på grund av det stora investeringsbehovet och båda dessa kostnadsposter är något som är av stor vikt för Norrvatten att arbeta strukturerat och långsiktigt med.

4.1.7 Ekonomi i balans

Självkostnadsprincipen tillämpas, vilket innebär att resultatet ska balanseras, gå plus minus noll, över tid. I tabellen nedan redovisas Norrvattens resultat från 2020 t o m 2023 samt prognos 2024 samt budget 2025–2027.

(tkr)	2020 Utfall	2021 Utfall	2022 Utfall	2023 Utfall	2024 Prognos	2025 Budget	2026 VP	2027 VP
Resultat	901	1 363	-958	14 078	-3 791	0	0	0

För ett budgeterat nollresultat för 2025 beräknas avgiftshöjningen till 12,5 procent, från 5,19 kr/m³ till 5,84 kr/m³.

4.1.8 Investeringar

Norrvattens strategiska investeringsplan (bilaga) redovisar pågående och planerade investeringar i anläggningen för de kommande 15 åren.

Investeringar på Norrvattens anläggningar drivs framför allt av kapacitetsbrist samt säkerhet, fler anslutna kommuninvånare, och där vi blir berörda av exploateringar i medlemskommunerna.

2025 och framåt kommer arbetet präglas av att bygga ut kapacitet och rening på Görvålverket samt utbyggnad av kapacitet på ledningsnätet och tryckstegringar.

Investeringarna som är inkluderade i den strategiska investeringsplanen är planerade i tid för att optimera deras livslängd utan att riskera anläggningens funktion samt säkerställa att investeringarna inte överskrider gällande låneram.

Investeringsvolymen kommer att öka under de kommande åren jämfört med de senaste 15 åren. De senaste åren har investeringarna ökat från cirka 150–200 mkr per år till 300–400 mkr per år. I denna investeringsplan ligger nivån i snitt på drygt 500 mkr fram till 2032. Den största orsaken är den planerade byggnationen av ett kompletterande vattenverk.

I den strategiska investeringsplanen för 2025 har det gjorts omfattande förändringar för att säkerställa en investeringstakt som är anpassad till det investeringsutrymme som finns. De största förändringar från föregående år är att flera pågående investeringsprojekt har fått fram förbättrade kostnadsunderlag under året.

Norrvattens investeringsråd har prioriterat bland de pågående och planerade investeringsprojekten. Flera av de planerade investeringsprojekten har utgått, andra investeringsprojekt har fått en justerad kostnadsuppskattning eller en justerad tidsplan och några investeringsprojekt har tillkommit.

Den strategiska investeringsplanen redovisar pågående och planerade investeringar och är uppdelad i fyra områden:

- Yttre anläggningar som inkluderar tryckstegsstationer, grundvattenverk och reservoarer.
- Görvålverket som inkluderar reinvesteringar för att klara driften fram till att ett nytt vattenverk har uppförts samt utbyggnad av ett nytt ställverk.
- NFVP som inkluderar alla investeringar som erfordras för att säkerställa vattenleveransen och uppfylla framtida reningskrav.
- Distributionsnätet som inkluderar kapacitetsutbyggnad och reinvesteringar samt en potentiell anslutning av Uppsala Kommun och Håbo Kommun.

5 Känslighetsanalys

I budgeten finns flera osäkra faktorer som Norrvatten inte kan påverka. Budgeten bygger på uppskattningar av tidigare års utfall eller prognoser från olika företag och myndigheter.

5.1 Vattenavgifter

Hur mycket dricksvatten som produceras och debiteras under ett år påverkas i hög grad av vädret. Genom den avgiftsmodell som Norrvatten använder och beräknar avgiften med innebär en ökning av vattenproduktionen endast en marginell intäktsökning. Däremot innebär en ökad produktionsvolym direkt ökade kostnader i form av el och kemikalier.

5.2 Läckor och underhåll

Norrvattens ledningsnät är till stora delar anlagt under 1960–1970 talet. I Norrvattens område pågår många exploateringar och vid läckage blir kostnaden för reparationer oftast hög. Ledningsnätet innehåller också en del glasfiberarmerade ledningar (GAP) som inte håller måttet kvalitetsmässigt och det ofta blir omfattande läckor när dessa går sönder. I nya ledningar används stål som material.

5.3 Elenergi

Skeendena på elmarknaden och i omvärlden har gett stora osäkerheter gällande budgetering av elenergin för kommande år. Norrvatten har en av styrelsen fastslagen modell för inköp av elenergi, som följs för säkring av elpriset. För år 2025 är cirka 80 procent av beräknad förbrukning prissäkrad.

5.4 Räntekostnader

På grund av de stora investeringar som ligger framför Norrvatten de kommande åren kommer låneskulden att stiga. Detta innebär att känsligheten för stigande marknadsräntor ökar. Norrvatten genomför regelbundna simuleringar och tester av strategin för räntesäkring och ett nytt sådant test kommer genomföras under hösten 2024 och eventuella justeringar beslutas av styrelsen när resultatet av genomfört test analyserats. Befintlig finanspolicy och finansinstruktion samt beslutad normportfölj för hantering av ränterisken är de verktyg som används för att hantera dessa risker.

6 Rapportbilagor

6.1 Resultatbudget 2025 med verksamhetsplan 2026–2027

Resultaträkning (tkr)	Not	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	VP 2026	VP 2027
Verksamhetens intäkter							
Vattenavgifter	Not 2	257 593	272 050	272 609	303 564	313 369	328 958
Mätaravgifter		10 349	10 450	10 450	10 750	11 050	11 250
Övriga intäkter		21 777	22 226	20 108	8 980	8 355	7 790
Aktiverat eget arbete		13 076	15 677	17 913	0	0	0
Fondering framtida investering		1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Summa Verksamhetens intäkter		303 796	321 403	322 080	324 294	333 774	348 998
Verksamhetens kostnader							
Driftkostnader		-73 685	-76 386	-76 730	-77 996	-81 319	-83 964
Övriga externa kostnader		-43 839	-46 371	-41 584	-47 627	-47 306	-49 632
Personalkostnader		-76 463	-91 396	-89 225	-85 810	-88 803	-92 204
Summa verksamhetens kostnader		-193 987	-214 153	-207 538	-211 434	-217 428	-225 800
Avskrivningar		-65 445	-71 940	-71 900	-75 651	-77 835	-80 147
Verksamhetens nettokostnader		-259 431	-286 093	-279 438	-287 085	-295 263	-305 947
Verksamhetens resultat		44 364	35 311	42 642	37 209	38 511	43 051
Verksamhetens finansiella poster							
Finansiella intäkter		34 396	0	0	0	0	0
Finansiella kostnader		-64 682	-39 002	-42 642	-37 209	-38 511	-43 051
Summa finansiella poster		-30 286	-39 002	-42 642	-37 209	-38 511	-43 051
Resultat efter finansiella poster		14 078	-3 691	0	0	0	0
Extraordinära poster		0	0	0	0	0	0
Bokslutsdisposition under- eller överutttag vattenavgift		-14 078	0	0	0	0	0
Årets resultat		0	-3 691	0	0	0	0

6.2 Balansbudget 2025

Balansräkning (tkr)	Ställning 2023-12-31	Prognos 2024-12-31	Budget 2024-12-31	Budget 2025-12-31
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	1 447	954	1 000	485
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	1 157 212	1 285 253	1 278 907	1 326 783
Maskiner och Inventarier	229 976	287 779	280 694	351 450
Övriga materiella anläggningstillgångar	498 693	598 490	677 493	880 722
Finansiella anläggningstillgångar				
Andelar i koncernföretag	100	100	100	100
Bidrag till infrastruktur	0	0	0	0
Omsättningstillgångar				
Förråd m.m.	4 546	4 895	4 895	4 895
Fordringar				
Kundfordringar	49 717	28 350	28 350	33 676
Interima fordringar	4 883	6 171	6 171	6 171
Övriga kortfristiga fordringar	10 222	13 800	13 800	12 800
Kortfristiga placeringar	0	0	0	0
Kassa och bank	1 781	0	0	0
SUMMA TILLGÅNGAR	1 958 576	2 225 792	2 291 409	2 617 083
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
Eget kapital vid årets början	181 247	181 247	180 389	177 556
Varav resultatreserv	201	201	201	201
Årets resultat	0	-3 691	0	0
Eget kapital vid årets slut	181 247	177 556	180 389	177 556
Varav resultatreserv	201	201	201	201
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	17 298	17 944	17 565	17 172
Andra avsättningar	0	0	0	0

Balansräkning (tkr)	Ställning 2023-12-31	Prognos 2024-12-31	Budget 2024-12-31	Budget 2025-12-31
Skulder				
Långfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	1 100 000	900 000	1 950 100	1 550 000
Investeringsfondering	12 000	11 000	11 000	10 000
Kortfristiga skulder				
Skulder till kreditinstitut	533 099	997 233	15 297	733 569
Leverantörsskulder	67 579	73 654	73 654	75 654
Interima skulder	47 353	48 405	43 405	53 132
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1 958 576	2 225 792	2 291 409	2 617 083
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER				
Panter och därmed jämförliga säkerheter	0	0	0	0
Ansvarförbindelser				
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	25 096	25 305	25 351	23 369

6.3 Finansieringsbudget 2025

Kassaflödesanalys (tkr)	Not	Utfall Helår 2023	Prognos Helår 2024	Budget Helår 2024	Budget Helår 2025
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		0	-3 691	0	0
Justering för avskrivningar		65 445	71 940	71 900	75 651
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	Not 6	-425	-354	-628	-1 772
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		65 020	67 896	71 272	73 879
Ökning(-)/minskning(+) kortfristiga fordringar		-21 276	16 501	-1 742	-4 326
Ökning(-)/minskning(+) av lager		115	-349	-188	0
Ökning(+)/minskning(-) kortfristiga skulder		-57 158	7 127	-28 773	6 727
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-13 300	91 174	40 569	76 279
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-243	0	0	0
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-331 561	-357 088	-390 569	-462 616
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-331 803	-357 088	-390 569	-462 616
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		300 000	264 134	350 000	386 336
Amorteringa av långfristiga skulder		0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		300 000	264 134	350 000	386 336
ÅRETS KASSAFLÖDE		-45 104	-1 780	0	0
Likvida medel vid årets början		46 885	1 781	0	0
Likvida medel vid periodens slut		1 781	0	0	0

6.4 Noter till resultat-, balans- och finansieringsbudget

Not 1 Redovisningsprinciper

Redovisningsprinciper

Kommunalförbundet Norrvatten tillämpar i allt väsentligt redovisningsprinciper i enlighet med, Lag (2018:597) om kommunal bokföring, Lag (2019:986) om ändring i lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, samt god redovisningssed som bland annat kommer till uttryck i anvisningar och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning.

Resultaträkningen har dock ej ställts upp i enlighet med lagstiftningen som i första hand inriktats på att ge en rättvisande bild av kommuners redovisning där skatteintäkter och generella statsbidrag utgör huvudsakliga intäkter. Norrvatten bedriver affärsmässig verksamhet varför en uppställningsform för resultaträkningen, som mer liknar Årsredovisningslagens, har använts i syfte att erhålla tydligare information och en mer rättvisande bild av verksamhetens ekonomiska utfall.

Redovisningsprinciper och beräkningsmetoder som använts i denna redovisning skiljer sig på en punkt från motsvarande i närmast föregående årsredovisning. Detta gäller redovisning av aktiverad interntid i investeringsprojekt. Tidigare har detta redovisats som en intäkt i resultaträkningen, men från och med budgetår 2025 kommer aktiverad egen tid i investeringsprojekt redovisas som en kostnadsminskning av personalkostnader.

Redovisning av pensionsförpliktelser

Pensionsåtagande redovisas enligt den lagstadgade blandmodellen, vilket innebär att pension som intjänats före år 1998 inte tas upp som skuld eller avsättning, utan redovisas som ansvarsförbindelse i enlighet med den kommunala redovisningslagen. Utbetalningar avseende pensionsförmåner som intjänats före 1998 redovisas som en kostnad i resultaträkningen. Pensionsförmåner intjänade från och med 1998 redovisas som kostnad i resultaträkningen. Pensionsåtagandena inkluderar även löneskatt med 24,26 procent.

Ekonomistyrning av driftverksamheten

Budgeten avseende driftverksamheten beslutas årligen av förbundsfullmäktige och fördelas på olika resultatansvar inom organisationen. Budgetärendet

bereds på tjänstemannanivå och föreläggs styrelsen som sedan föreslår förbundsfullmäktige att fatta beslut. I budgetbeslutet ingår även vilken vattenavgift som ska gälla för kommande år. Till och med räkenskapsår 2024 har beslutad budget följts upp i kvartalsrapportering under året där både ekonomiska och verksamhetsmässiga avvikelser kommenteras och vid behov fattas beslut för att hålla budget och/eller nå målen för verksamheten. Från och med räkenskapsår 2025 övergår Norrvatten till tertialrapportering men uppföljning sker enligt ovan så att beslut löpande kan fattas för effektiv styrning av ekonomi och verksamhet. Uppföljningen avslutas med att en årsredovisning för helåret upprättas.

Ekonomistyrning i investeringsverksamheten

Budgeten avseende investeringsverksamheten i Kommunalförbundet Norrvatten beslutas netto per projekt och år, detta utgör ramen för totalutgiften för kommande år.

Budgetmedel som inte behövs i projekt förfaller och flyttas inte till nästkommande budgetår.

I de inledande faserna görs ekonomiska beräkningar för projektens utgifter samt vilka driftkostnader projektet förväntas medföra efter att investeringen lämnas över till brukarorganisationen. I huvudsak baseras de initiala beräkningarna på nyckeltal från liknande projekt, inklusive ett risktillägg.

Projektkalkylen revideras löpande, och ett internt investeringsråd fattar löpande beslut om omfördelning av budgetmedel inom ramen för total årsbudget, samt upp till 20 mkr per projekt. Godkännande av belopp därutöver beslutas av kommunalförbundets styrelse.

Innan utgifter upparbetas i ett projekt behövs ett investeringsrådsbeslut och i vissa fall även styrelsebeslut, och varje projekt som övergår till genomförandefasen tas upp och beslutas i investeringsrådet respektive i styrelsen enligt ovan beloppsgränser.

Vid aktivering av egen tid i projekten används personalomkostnadspålägg enligt SKR:s rekommendationer för kommuner, av förenklingsskäl antas hela pensionskostnaden vara avgiftsbestämd.

Till och med 2024 års räkenskapsår har investeringsprognoser för innevarande år följts upp kvartalsvis för att se att summan av projekten håller sig till beslutad total budget för året. Från och med räkenskapsår 2025 övergår Norrvatten till tertialuppföljning.

Not 2 Vattenavgift

Vattenavgift	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	VP 2026	VP 2027
% Resultat/Omsättning	0,0 %	-1,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Ökning av vattenavgift	19,5 %	5,9 %	5,9 %	12,5 %	2,2 %	4,0 %
Förväntad volym m ³	50 858	53 300	52 550	52 000	52 500	53 000
Kr/m ³ vattenavgift	4,90	5,19	5,19	5,84	5,97	6,21

Not 3 Investeringsprojekt NFVP

Totalt av fullmäktige godkänd budget för projekt NFVP är 437 mkr. Summan av budget för 2025 och VP 2026–2027 överstiger detta belopp, varför ett reviderat budgetbeslut kommer behöva fattas under 2024.

Totalkostnadsprognosen anger 4,5 mdkr i förväntad utgift, beräknat enligt 2022 års penningvärde exklusive finansieringsutgifter och risk samt oförutsett.

6.5 Fördelning av vattenavgift per kommun 2025

Debitering vatten per kommun	Leverans m ³ 2023		2025	2025-prognos	Totalt 2025
	Summa	Andel	Kr / 70 %	Kr / 30 %	
Solna	7 047 000	13,86 %	29 444 895	12 619 241	42 064 136
Sundbyberg	3 883 000	7,64 %	16 224 567	6 953 386	23 177 953
Sigtuna	4 180 000	8,22 %	17 465 540	7 485 231	24 950 771
Sollentuna	5 422 000	10,66 %	22 655 062	9 709 312	32 364 374
Täby	5 855 000	11,51 %	24 464 291	10 484 696	34 948 987
Upplands-Bro	2 470 000	4,86 %	10 320 546	4 423 091	14 743 638
Upplands Väsby	3 782 000	7,44 %	15 802 553	6 772 523	22 575 076
Vallentuna	1 948 000	3,83 %	8 139 443	3 488 333	11 627 776
Danderyd	3 237 000	6,37 %	13 525 348	5 796 578	19 321 925
Järfälla	6 453 000	12,69 %	26 962 950	11 555 550	38 518 500
Knivsta	859 000	1,69 %	3 589 210	1 538 233	5 127 443
Norrtälje	2 319 000	4,56 %	9 689 614	4 152 692	13 842 306
Vaxholm	791 000	1,56 %	3 305 082	1 416 464	4 721 546
Österåker	2 610 000	5,13 %	10 905 517	4 673 793	15 579 309
Förbrukning 2023	50 856 000	100,0 %	212 494 618	91 069 122	303 563 740

Norrvattens Nettokostnader 2025	303 563 740
70 % av nettokostnader	212 494 618
30 % av nettokostnader	91 069 122
Antagen debiterad volym vatten 2025	52 000 000
Kr per m³	1,75

Totalpris per m ³ 2025	5,84
Totalpris per m ³ 2024	5,19
Totalpris per m ³ 2023	4,90
Totalpris per m ³ 2022	4,10
Totalpris per m ³ 2021	3,95
Totalpris per m ³ 2020	3,87
Totalpris per m ³ 2019	3,83
Avgiftsökning 2025	12,5%

6.6 Investeringsbudget 2025 med verksamhetsplan 2026–2027

Investeringsbudget 2025, VP 2026–2027	Not	Budget 2025 total	Budget 2025 tidigare beslutat	Budget 2025 nytt beslut	VP 2026	VP 2027	Totalt beräknad utgift redovisade projekt
Görvälnverket		-59 107	-10 319	-48 788	-98 261	-66 876	-397 445
Allmänt, säkerhet, drift mm		-15 200	0	-15 200	-10 300	-9 500	-42 153
Elförsörjning		-13 616	-428	-13 188	-76 761	-55 676	-242 791
Fastighet		-9 900	0	-9 900	-8 500	-1 000	-66 414
Filtrering/pumpning		-11 000	-1 000	-10 000	0	0	-11 650
IT		0	0	0	-1 500	0	-1 500
Kemikaliedosering/UV		-8 891	-8 891	0	-700	0	-30 174
Styrssystem Driftövervakning		-500	0	-500	-500	-700	-2 764
Yttre anläggningar		-55 400	-1 050	-54 350	-72 983	-24 400	-167 095
Allmänt, säkerhet, drift mm		-25 750	-500	-25 250	-13 100	-3 200	-47 200
Elförsörjning		-6 500	0	-6 500	-6 500	0	-13 300
Fastighet		-350	0	-350	0	0	-350
Filtrering/pumpning		-4 100	0	-4 100	-8 000	-8 000	-20 100
Mätarservice		-6 700	0	-6 700	-6 700	-6 700	-26 800
Reservoarer		-2 000	0	-2 000	-1 500	-1 500	-5 250
Tryckstegringsstation		-10 000	-550	-9 450	-37 183	-5 000	-54 095
Ledningar		-57 839	-11 330	-46 509	-96 472	-104 638	-459 275
Allmänt, säkerhet, drift mm		-21 000	0	-21 000	-46 500	-45 000	-150 216
Externa byggprojekt på HVL		-5 727	-10	-5 717	-2 120	-2 120	-20 653
Redundans Knivsta		-3 403	0	-3 403	-3 750	-2 500	-14 252
Övriga ledningsprojekt		-27 710	-11 320	-16 390	-44 102	-55 018	-274 153
Kvalitet och utveckling		-760	0	-760	-920	-920	-5 149
Laboratorium		-760	0	-760	-920	-920	-5 149
Verksamhetsstöd/IT		-18 200	-1 300	-16 900	-10 000	-10 000	-50 700
Allmänt, säkerhet, drift mm		-9 100	0	-9 100	-10 000	-10 000	-40 000
Fastighet		-9 100	-1 300	-7 800	0	0	-10 700
Summa ex NFVP		-191 306	-23 999	-167 308	-278 636	-206 834	-1 079 664
Norrvattens framtida dricksvattenproduktion		-271 310	-74 300	-197 010	-547 837	-512 597	-437 000
NFVP	Not 3	-271 310	-74 300	-197 010	-547 837	-512 597	-437 000
SUMMA TOTALT		-462 616	-98 299	-364 318	-826 474	-719 431	-1 516 664

6.7 Kostnadsutveckling med nyckeltal

Statistik och nyckeltal Norrvatten 5 år i sammandrag (tkr)	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025
Vattenavgifter	199 245	207 424	213 651	257 593	272 050	272 609	303 564
Mätaravgifter	8 231	8 694	9 361	10 349	10 450	10 450	10 750
Övriga intäkter	14 390	18 062	21 749	35 854	38 903	39 021	9 980
Totala intäkter	221 866	234 181	244 761	303 796	321 403	322 080	324 294
Kemikalier	-9 464	-11 180	-14 937	-18 605	-15 700	-15 676	-15 532
Elenergi	-20 693	-22 600	-25 397	-30 748	-36 016	-34 339	-36 739
Övriga driftskostnader	-27 108	-20 654	-22 612	-24 333	-24 670	-26 715	-25 725
Löner och ersättningar	-36 788	-40 508	-40 297	-43 839	-49 765	-49 831	-63 310
Pensionskostnader	-8 915	-11 105	-39 676	-42 404	-17 909	-17 055	-13 219
Övriga personalomkostnader	-14 724	-15 863	-9 724	-15 353	-23 721	-22 339	-9 281
Övriga kostnader	-36 176	-40 907	-16 848	-18 705	-46 371	-41 583	-47 627
Avskrivningar	-59 334	-63 795	-64 634	-65 445	-71 940	-71 900	-75 651
Räntenetto	-7 764	-6 207	-11 594	-30 287	-39 002	-42 642	-37 209
Totala kostnader	-220 966	-232 819	-245 720	-289 718	-325 094	-322 080	-324 294
Resultat	901	1 363	-958	14 078	-3 691	0	0
Anläggningstillgångar	1 227 609	1 399 097	1 621 069	1 887 428	2 172 576	2 238 193	2 559 541
Omsättningstillgångar	56 923	72 345	95 090	71 148	53 216	53 216	57 542
Totala tillgångar	1 284 532	1 471 442	1 716 160	1 958 576	2 225 792	2 291 409	2 617 083
Eget kapital	180 843	182 205	181 247	181 247	177 556	180 389	177 556
Avsättningar	16 419	17 197	16 723	17 298	17 944	17 565	17 172
Långfristiga skulder	967 162	1 184 463	1 413 388	1 112 000	911 000	1 961 100	1 560 000
Kortfristiga skulder	120 108	87 577	104 802	648 031	1 119 292	132 356	862 355
Totala skulder	1 284 532	1 471 442	1 716 160	1 958 576	2 225 792	2 291 409	2 617 083

Statistik och nyckeltal Norrvatten 5 år i sammandrag (tkr)	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025
Räntebärande lån inklusive checkräkning 31/12	1 017 858	1 170 463	1 400 388	1 633 099	1 970 262	1 965 397	2 283 569
Nettoinvesteringar	168 255	238 309	286 905	331 522	332 218	417 169	462 616
Pris per m ³ , kr (Vattenavgifter)	3,87	3,95	4,10	4,90	5,19	5,19	5,84
Årsanställda, antal	58	63	65	65	68	76	110
Sjukfrånvaro	3,4 %	3,5 %	3,4 %	3,0 %	3,3 %	4,0 %	3,5 %
Frisknärvaro	96,6 %	96,5 %	96,6 %	97,0 %	96,7 %	96,0 %	96,5 %
Kostnader exklusive kapitalkostnader	-153 868	-162 817	-169 492	-193 986	-214 152	-207 538	-211 434
Nettoresultat i förhållande till omsättning	2,0 %	0,6 %	-0,4 %	4,6 %	-1,1 %	0,0 %	0,0 %
Kapitalkostnader i % av totala kostnader	33,0 %	30,1 %	31,0 %	33,0 %	34,1 %	35,6 %	34,8 %
Soliditet exklusive ansvarsförbindelse	15,0 %	12,4 %	10,6 %	9,3 %	7,7 %	7,9 %	6,8 %
Lånefinansiering i % av anläggningar	82,0 %	83,7 %	86,4 %	86,5 %	88,0 %	87,8 %	89,2 %
Rörelsekapital	-63 185	-15 232	-9 712	-576 883	-181 589	-79 140	-804 812
Självfinansieringsgrad	35,3 %	26,8 %	22,5 %	19,7 %	21,7 %	17,2 %	16,4 %
Självfinansieringsgrad 10 år	33,0 %	31,5 %	30,5 %	29,1 %	28,3 %	26,2 %	25,7 %
Uppfordrad råvattenmängd km ³	52 780	54 370	53 967	53 130	54 709	54 500	55 019
Producerad mängd dricksvatten km ³	50 722	51 930	50 937	51 294	52 181	52 620	52 156
Intern förbrukning	4,0 %	4,7 %	6,0 %	3,6 %	4,8 %	3,4 %	5,2 %
Debiterad mängd km ³	50 331	51 606	51 100	50 858	51 615	52 550	52 000
Förlust i procent av producerad mängd	1,0 %	0,6 %	-0,3 %	0,9 %	1,1 %	0,1 %	0,3 %
Energiuttag produktion totalt kWh	24 054	25 059	25 643	25 397	27 273	28 672	28 851
Energiproduktion Vindkraftverket kWh	7 094	6 708	6 250	6 041	6 489	7 000	6 489
Ökning/minskning producerat vatten	-1,0 %	2,5 %	-1,0 %	-0,5 %	2,5 %	-2,2 %	-0,9 %
Befolkningsmängd (SCB)	697 162	711 018	723 645	731 243	734 551	734 551	741 379
Ökning/minskning befolkningsmängd	1,13 %	1,99 %	1,78 %	1,05 %	0,45 %	1,61 %	0,93 %
Producerad mängd vatten/invånare liter	73	73	70	70	71	72	70
Kemikaliekostnad/m ³ debiterat vatten (kr)	-0,19	0,22	0,29	0,37	0,30	0,30	0,30
Energikostnad/m ³ debiterat vatten (kr)	-0,41	0,44	0,50	0,60	0,70	0,65	0,71
Pris per m ³ ,(kr)	3,87	3,95	4,10	4,90	5,19	5,19	5,84
Energi och kemikaliekostnad procent av pris m ³	-15 %	17 %	19 %	24 %	20 %	18 %	17 %

6.8 Arvoden och ersättningar till Norrvattens förtroendevalda

Förtroendevalda	%-sats	2025 Kr/år	Avrundat
Förbundsfullmäktige			
Ordförande Förbundsfullmäktige	1,25 %	11 325	11 330
Vice ordförande förbundsfullmäktige	0,65 %	5 889	5 890
Revision			
Ledamot i revisionen	1,25 %	11 325	11 330
Valberedning			
Ordförande i valberedningen	0,55 %	4 983	4 990
Ledamot i valberedningen	0,25 %	2 265	2 270
Förbundsstyrelse			
Ordförande i förbundsstyrelsen	15,50 %	140 430	140 430
Vice ordförande i förbundsstyrelsen	10,50 %	95 130	95 130
Ledamot i förbundsstyrelsen	4,80 %	43 488	43 490
Ersättare i förbundsstyrelsen	2,10 %	19 026	19 030

Samtliga förtroendevalda	%-sats	2025 Kr/tillfälle	Avrundat
Sammanträdesersättning 0–4 tim	0,10 %	906	910
Sammanträdesersättning > 4 tim	0,20 %	1 812	1 820

Årsarvode riksdagsledamot 2024	906 000 kr
Månadsarvode riksdagsledamot 2024	75 500 kr